

Dobra Szkoła

NOWA PODSTAWA PROGRAMOWA – JĘZYK POLSKI

Główne założenia nowej podstawy to:

- 1) Wybór tekstów literackich, które mają prowadzić do zintegrowanego rozwoju uczniów i zakorzenienia w tradycji, kulturze i wartościach.
- 2) Nauczanie języka jako najważniejszego składnika kultury.
- 3) Systemowe wprowadzanie elementów retoryki.
- 4) Podniesienie rangi samokształcenia.

Co się zmieniło?

Nowa konstrukcja treści nauczania języka polskiego w szkole podstawowej (cele kształcenia- wymagania ogólne).

- **Obszar I. Kształcenie literackie i kulturowe**

PODSTAWA PROGRAMOWA OD 2017 ROKU	PODSTAWA PROGRAMOWA OD 2009 ROKU
<p>I. Kształcenie literackie i kulturowe.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Czytanie utworów literackich. 2. Odbiór tekstów kultury. 	<p>I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Czytanie i słuchanie. <p>II. Analiza i interpretacja tekstów kultury.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wstępne rozpoznanie. 2. Analiza. 3. Interpretacja. 4. Wartości i wartościowanie.

Hermeneutyczna koncepcja literatury zgodnie z którą „ (...) obcowanie z tekstami kultury to forma obcowania z tradycją kulturową(...)”. Nie jest ważny czas powstania tekstu, ale to co współczesny czytelnik może sobie przyswoić, by zrozumieć ciągłość tradycji kulturowej.

Nowy kanon lektur:

W poprzedniej podstawie programowej nauczyciel nazwany był „gospodarzem kanonu lektur”. Obecna podstawa jasno określa dobór tekstów. Jest ich też więcej. Lektury obowiązkowe i uzupełniające zostały pogrupowane: dla klas IV-VI, dla klas VII- VII. W przypadku lektur uzupełniających nauczyciel ma obowiązek omówić minimum dwie w każdym roku szkolnym. Wybrane teksty, według autorów podstawy, mają wzmacniać poczucie tożsamości narodowej, rozwijać postawy obywatelskie, patriotyczne i społeczne. Dobór tekstów wynika z przywiązania do historii i tradycji narodowych, których krzewienie jest obowiązkiem polskiej szkoły.

Zanik czytelnictwa jest powodem dla którego zaleca czytanie tekstów (fragmentów lektur) na głos przez nauczyciela i uczniów. Nowa podstawa wzmacnia rolę szkolnej biblioteki, mającej przygotować ucznia do roli świadomego czytelnika oraz zachęcać do podejmowania indywidualnych prób twórczych.

- **Obszar II. Kształcenie językowe**

PODSTAWA PROGRAMOWA OD 2017 ROKU	PODSTAWA PROGRAMOWA OD 2009 ROKU
<p>II. Kształcenie językowe</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Gramatyka języka polskiego. 2. Zróżnicowanie języka. 3. Komunikacja językowa i kultura języka. 4. Ortografia i interpunkcja. 	<p>I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Świadomość językowa. <p>III. Tworzenie tekstu</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Świadomość językowa.

Powraca nauka gramatyki niezbędna do sprawnego posługiwania się językiem rozumianym jako „(...) nie zwykłe narzędzie komunikacji, ale przede wszystkim lustro

kultury(...)”. Nauczanie gramatyki powinno mieć formę funkcjonalną, praktyczną. Autorzy podstawy programowej podkreślają ważność kultury języka, dbałość o zapis (osobno wyodrębniono kategorię ortografii i interpunkcji).

- **Obszar III Tworzenie wypowiedzi**

PODSTAWA PROGRAMOWA OD 2017 ROKU	PODSTAWA PROGRAMOWA OD 2009 ROKU
<p>III. Tworzenie wypowiedzi.</p> <p>1. Elementy retoryki.</p> <p>2. Mówienie i pisanie.</p> <p>II. Kształcenie językowe.</p>	<p>III. Tworzenie wypowiedzi.</p> <p>1. Mówienie i pisanie.</p> <p>2. Świadomość językowa.</p>

Nowością jest kategoria „ Elementy retoryki”. Zdaniem autorów podstawy, „(...)retoryka pozwoli logicznie konstruować zdania, świadomie używać środków językowych, umiejętnie argumentować, prawidłowo wymawiać, intonować i akcentować frazy językowe(...)”. Pojęcie świadomości językowej zostało zastąpione pojęciem kształcenia językowego .

- **Obszar IV Samokształcenie**

Zapisy w podstawie programowej wyraźnie zachęcają nauczycieli do stosowania oceniania kształtującego. Autorzy kładą tu nacisk na samokontrolę, samoocenę i autokorektę.

Nauczyciele powinni stwarzać takie sytuacje dydaktyczne, by jak najczęściej dawać uczniom okazje do samodzielnego działania i autorefleksji.

- **Sposób i warunki realizacji**

Realizacja nowej podstawy nakłada na nauczycieli obowiązek stosowania rozwiązań metodycznych, które zapewnią harmonijny rozwój uczniów. Na lekcjach jak najczęściej powinny być stosowane : dyskusja, debata, drama i projekt edukacyjny.

Obowiązkiem nauczyciela jest tak konstruować sytuację dydaktyczną, aby sprzyjała ona rozwojowi zainteresowań uczniów i ich zdolności poznawczych.

- **Rekomendacje dla nauczycieli**

- ✚ Pracę z tekstem literackim wzbogacić o „(...)elementy ekspresji plastycznej, ruchowej, dramatycznej(...) oraz innych oddziaływań ekspresyjnych(...)”.
- ✚ Potraktować rozmowę/ dialog jako jedną z najistotniejszych metod nauczania (nauczyciel – uczeń- teksty kultury).
- ✚ Uczyć umiejętności odróżniania utworów reprezentujących poziom dzieła sztuki literackiej (nowatorskich, oryginalnych, uniwersalnych artystycznie i poznawczo) od tekstów użytkowych bądź utworów czysto rozrywkowych.

***Opracowała: Małgorzata Dąbrowska
– nauczyciel doradca metodyczny ODN w CKZiU
(na podstawie materiałów MEN i Ośrodka
Rozwoju Edukacji w Warszawie).***